

۸ گام رو به جلو در دانشگاه

زهرارامضانی
خبرنگار گروه دانشگاه

افتتاح سد خداآفرین را باید از اتفاقات تلخی دانست که تا همیشه در تاریخ ایران زمین باقی خواهد ماند. مأموریتی که پایان آن، شهادت رئیسی و سوگ ایران را به همراه داشت تا این گونه دولت سیزدهم دومین دولت بعد از انقلاب باشد که با شهادت شخص اول آن، مجالی برای به پایان رسیدن پیدا نکرد. رئیسی در دوره دوسال ۹ ماهی که از عمر دولتش می گذشت، اقدامات مختلفی را در حوزه های گوناگون انجام داد که یکی از آن ها را باید حوزه آموزش عالی کشور دانست. عرصه ای

باوجوداینکه دانشگاه ها از ترم دوم سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۳۹۸ به دلیل همه گیری کرونا آموزش حضوری را تعطیل کردند و همه امور

دستور مستقیم برای بازگشت دانشگاه ها به حالت عادی

آموزشی در فضای مجازی به دانشجویان ارائه می شد، اما شهید رئیسی در اواخر دی ماه ۱۴۰۰ و در جلسه ستاد ملی مقابله با کرونا، وزارتین علوم و بهداشت را ملزم به انجام تمهیدات لازم برای بازگشایی آموزش در دانشگاه ها از نیمسال دوم تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ کرد. اتفاقی که باعث شد ظرف کمتر از سه ماه، دانشگاه ها در های خود را از ۱۴ فروردین ماه ۱۴۰۱ به روی دانشجویان باز کنند تا این گونه بالاخره داوطلبانی که در طول همه گیری، به جمع جامعه دانشجویان کشور اضافه شده بودند، بتوانند برای اولین بار فضای آکادمیک را از نزدیک لمس کنند. در حقیقت دستور مستقیم شهید رئیسی باعث شد تا به تدریج دانشگاه ها به حال و هوای قبل از کرونا برگشته و کیفیت تحصیل دانشجویان هم که در دوران آموزش های مجازی، با نقدهای جدی روبه رو بود، ارتقا پیدا کند.

۱۴ دیدار با دانشجویان و استادان در کمتر از ۳ سال

شهید رئیسی نه تنها در دوره ای که زمام امور اجرایی کشور را در دست داشت، بلکه قبل از آن هم نشان داده بود نگاه متفاوتی به عرصه دانشگاهی دارد. اولین حضور او را باید به خرداد ۱۴۰۰ نسبت داد که با حضور در دانشگاه به عنوان یکی از چهره های انتخاباتی

تشکیل دولت سیزدهم، اما مسیر متفاوتی پیش روی این شورا قرار گرفت و شهید رئیسی به عنوان رئیس جمهور بالاخره بعد از وقتهای ۱۱ ساله در مردادماه ۱۴۰۱ در جلسه این شورا حضور پیدا کرد. حضوری که البته دستاوردهای قابل توجهی هم برای نظام آموزش عالی کشور به دنبال داشت؛ چراکه تصویب «کلیات طرح نگهداشت نخبگان و مهاجرت معکوس»، «طرح تأسیس شبکه ملی آزمایشگاهی»، «طرح محققان پسادکتری» و «طرح پژوهشگران مستقل» همان مصوباتی که در اولین حضور رئیسی در این شورا مصوب شد.

البته اهتمام رئیسی به حضور در این شورا باعث شد او یکبار دیگر نیز تیرماه ۱۴۰۲ نیز اداره این شورا را شخصاً برعهده بگیرد و در آن سامانه نان به عنوان پنجره واحد نظام ملی علوم معرفی شود. همچنین پیش نویس اولویت های پژوهی و فناوری کشور مربوط به بازه زمانی ۱۴۰۲-۱۴۰۶ نیز در این جلسه به تصویب رسید. اساسنامه صندوق این شورا نیز در آبان ماه سال ۱۴۰۲ مصوب و در آذرماه همان سال ابلاغ شد تا این گونه این شورا در دوران شهید رئیسی صاحب بازوی حمایت مالی هم شود.

حضور در ساختمان هرمزان و دستور ساماندهی آموزش عالی

روسای پیشین به این حوزه دارد. قطعاً تا پیش از شهید رئیسی، نمی توان نام رئیس جمهور دیگری را برد که مستقیماً برای سرکشی و نظارت بر دستگاه های پا به وزارت علوم و یا دیگر وزارتخانه ها گذاشته باشد. اما رئیسی نه تنها از این وزارتخانه بازدید کرد، بلکه با صدور دستوری ۱۴ بندی، نشان داد که عزم جدی برای سروسامان دادن به این حوزه دارد. دستوراتی که مهم ترین آن ها را باید ساماندهی مراکز علمی کازبردی و دانشگاه پیام نور در دانشگاه فنی حرفه ای و دولتی، تدوین سازوکارهای لازم برای ارتقای توان پارک های علم و فناوری و فروش و صادرات خدمات و محصولات دانش بنیان، تدوین سازوکارهای مسئولیت سپاری و پاسخگوسازی هیئت امنای دانشگاه ها نسبت به عملکرد دانشگاه و افزایش کمی و کیفی واحدهای درسی قابل ارائه در صنعت دانست.

توجه رئیسی به شورای عالی انقلاب فرهنگی را هم باید یکی دیگر از دستاوردهای او در مدت ریاست جمهوری اش دانست. شورای که با توجه به جایگاه سیاست گذاری اش در عرصه علم و فناوری، می توانست سهم تعیین کننده ای در پیشبرد بسیاری از برنامه های مرتبط با این حوزه داشته باشد. شورایی که با وقتهای چند ماهه تشکیل می شد یا مصوبات برای امضا در کارتابل رئیس جمهور خاک می خورد یا تغییر رویکرد، نقش آفرینی جدی تری در فضای سیاست گذاری علم و فرهنگ کشور رقم زد. رئیسی با درک درست جایگاه شوروی عالی انقلاب فرهنگی، از همان ابتدا تلاش کرد که

اقتصاد دانش بنیان جان گرفت

اقتصاد دانش بنیان و حرکت به سمت درآمدزایی از حوزه علم و فناوری، موضوع دیگری بود که رئیسی در دوران دولت خود سعی داشت بتواند آن را محقق کند. موضوعی که یکی از مهم ترین

جان بخشی به شورای عالی انقلاب فرهنگی

بتواند برخی از رویه های غلط وجود در حوزه های علم و فناوری را از این طریق اصلاح کند. از ابلاغ برخی از مصوبات شسورا که در دولت دوازدهم تصویب شده بودند که بگذریم، باید عنوان کرد شهید رئیسی درطول عمر دولت خود، با حمایت و راهبری شورا در مسیر تصمیم های بزرگ و مهمی مانند «افزایش ظرفیت پزشکی» فارغ از نقدهایی که به نحوه اجرای آن وارد است، نشان داد می توان کارهای بزرگی را رقم زد. البته در این میان بد نیست به دو مصوبه مهم دیگر شورا در دوران دولت سیزدهم یعنی «ماده واحده تکمیل و اصلاح موادی ازسیاست هاوضوابط ساماندهی سنجش و پذیرش متقاضیان ورود به آموزش عالی (پس از پایان متوسطه)» و همچنین «اساسنامه سازمان ملی سنجش و ارزشیابی نظام آموزش کشور» هم اشاره کرد؛ مصوباتی که هرچند در دولت چهاردهم دستخوش تغییرات جدی و به صورت کلی سسازمان ملی سنجش کشور از دستور کار خارج شد و حتی مصوبه کنکوری هم با تغییرات قابل توجهی همراه بود، اما نمی توان این را هم از قلم انداخت که نگاه کلان رئیسی به عرصه آموزش عالی، باعث شده بود تا نه تنها شورا به جایگاه اصلی خود که تعیین خط مشی های کلی بود، برگردد، بلکه او از تصویب و ابلاغ مصوبات جنجالی مانند افزایش ظرفیت پزشکی هم که در زمان خود با حواشی زیادی همراه بود، ابایی نداشت.

۶

اقدامات صورت گرفته درباره آن را باید اضافه شدن عنوان «اقتصاد دانش بنیان» به معاونت علمی و فناوری دانستست. تغییری که نشان می داد شهید رئیسی به دنبال ورود جدی تر این معاونت برای شکوفا کردن اقتصاد دانش بنیان در کشور است. اتفاقی که دستاوردهای مختلفی مانند افزایش ۳۰ درصدی شرکت های دانش بنیان و یا بالا رفتن میزان صادرات این حوزه تا ۲۰۰ درصد را در پی داشت. البته در این میان نمی توان نقش قانون جهش دانش بنیان را در ارتقای کمی و کیفی وضعیت کشور در عرصه دانش بنیان ها نادیده گرفت، اما آنچه مسلم است اینکه پیگیری مستقیم رئیسی باعث تعامل نزدیک دستگاه های مربوطه در این زمینه شده بود. دستور او به سسازمان برنامه و بودجه برای اولویت قرار دادن حمایت مالی از فعالیت های دانش بنیانی در کشور، باعث شد تا امروز شاهد عبور تعداد شرکت های دانش بنیان از ۱۰ هزار مورد باشیم.

۷

تعریف نهضت مسکن سازی برای استادان

چالش مسکن و موضوع معیشت اساتید را باید یکی دیگر از چالش های مهم آموزش عالی کشور قلمداد کرد. مسئله ای که هرچند هنوز پابرجاست، اما نمی توان اقدامات صورت گرفته در دوران رئیسی را هم نادیده گرفت. مسئله غیرقابل کتمان آن است که تا پیش از دولت سیزدهم، هیچ گاه در کشور سابقه نداشته بود عزم ملی برای ساخت مسکن اساتید راه بیفتد؛ اتفاقی که در بهمن ماه سال ۱۴۰۲ کلنگ ساخت آن به زمین خورد، به طوری که بر

پای نخبگان به دستگاه های اجرایی رسید

رئسی در دوران حضورش در پاستور تلاش کرد تا توجه به نخبگان را به طرق مختلف دنبال کند. او در ۳۰ آذر ۱۴۰۲ در جریان سفر استانی خود به گلستان با بیان این مسئله که دولت ارتباط با نخبگان را به عنوان سر مایه حفظ می کند و این مقوله را توسعه خواهد داد، نشان داد توجه به این حوزه به عنوان دغدغه اصلی اش محسوب می شود. البته نگاه او به نخبگان تنها به این سفر محدود نمی شود؛ چراکه شهید رئیسی در مهر ماه سال ۱۴۰۲ نیز در سیزدهمین همایش ملی

نخبگان این قشر را موتور محرکه و پیشران پیشرفت کشور در بخش های مختلف معرفی کرده بود. در راستای نگاه رئیس دولت سیزدهم به نخبگان، باید تصویب آیین نامه جذب نخبگان و استعدادهای برتر در دستگاه های اجرایی در بهمن ماه ۱۴۰۰ در هیئت وزیران را به عنوان گام عملی دولت برای استفاده از ظرفیت نخبگانی کشور به حساب آورد. آیین نامه ای که همه دستگاه های اجرایی را ملزم به جذب این قشر کرده بود. با وجود اینکه ورود این قشر به دستگاه های اجرایی تا پیش از تدوین این آیین نامه کار چندان ساده ای برای نخبگان نبود، امسا دولت قبل تلاش کرد تا از ایسن طریق، الزامات قانونی را برای همه دستگاه های مشمول با هدف نخبگان فراهم کند. در این میان بد نیست به بند ۴ ماده ۱۷ آیین نامه نگاهی انداخت. بندی که طبق آن کاهش سوابق تجربی مورد نیاز برای انتصاب به پست های مدیریتی و سرپرستی برای مشمولان را تا ۵۰ درصد نسبت به سایر کارمندان را گوشزد می کرد. اتفاقی که نشان می داد نخبگان برای اینکه بتوانند در نقش مدیر یک سازمان ایفای نقش کنند، نیاز به ارانه سابقه طولانی مدت ندارند. آیین نامه ای که فاع از اجرای آن، اصل تصویبش توانست نگاه مثبت جامعه نخبگانی را به دولت رئیسی به همراه بیاورد.